

En stor sky er på vei mot oss. Den er veldig mørk i underkant, men det ser ikke ut til at det kommer regn fra den. Hva slags vind kan vi forvente? Bør vi ta et rev? Hvordan kan vi best bruke vinden fra skyen? Hvor finner vi den beste vinden? Kort sagt: Hva er den beste strategien for å bruke denne skyen til vår fordel?

Skystrategier

TEKST:
Wouter
Verbraak

Det er mange spørsmål knyttet til skyer. Skyer kan ta med seg ganske mye vind, men også bringe store vindhull. Derfor er det viktig å vite hvordan skyene påvirker vinden slik at du kan forberede deg og båten best mulig og lage en god strategi.

PÅVIRKET? På en varm og solfylt dag ser man ofte at små (cumulus) skyer danner seg. Disse små skyene har liten eller ingen effekt på seilvinden. I andre tilfeller kan store skyer bygge seg opp, og de kan ha stor påvirkning på vinden vi seiler i – en økning på 10-15 knop er ikke uvanlig.

Det mest essensielle spørsmålet man må spørre seg er: Kommer denne skyen til å påvirke seilvinden eller ikke?

Det finnes mange dager med

skyer som ikke har noen effekt på seilvinden i det hele tatt, og da er det best å ignorere skyene.

Hver sky er forskjellig, men det fins noen tommelfingerregler som fungerer veldig bra. Du kan avgjøre om skyen vil endre seilvinden ved å sammenligne skyens høyde over vannet med skyens egen høyde.

Hvis skyen i seg selv er mye høyere enn lengden mellom vann og skyens underside, vil overflatevinden bli påvirket. Men hvis skyen ikke strekker seg så høyt og ligger langt over overflaten, blir det ingen eller liten endring i vinden vår. (fig. A)

Med denne regelen i bakhodet kan du raskt se bort i fra de små skyene på varme sommerdager. De strekker seg ikke langt nok vertikalt til at de betyr noe. Disse godværrsskyene har ingen sammenheng med vinden vi seiler i.

Det motsatte er tilfelle med store skyer som strekker seg opp til 11 kilometer oppover. Da er det ganske åpenbart at vi kan forvente oss endringer i vindforholdene.

OPP ELLER NED? Det neste spørsmålet du må stille deg etter at du har identifisert en sky som er stor nok til at den påvirker forholdene, er: Hvordan kommer vindene til å endre seg?

Generelt er det to forskjellige typer skyer: «dumpende skyer» og «sugende skyer». De to skytypene har helt forskjellig effekt på overflatevinden. (fig. B)

Grovt sett er det slik at noen typer skyer suger luften fra overflaten til seg, mens andre skyer slipper luften ned til overflaten. Det viktige blir å skille de forskjellige skyene fra hverandre – og det er ikke alltid så enkelt.

En åpenbar indikasjon på at en sky dumper luft, er at det regner fra skyen. Selv i de tilfellene da du kan se regnet på bunnen av skyene, men det ikke når overflaten, så dumper skyen vind.

Store skyer som det ikke kommer regn fra, suger hovedsakelig til seg luften.

Et spesielt grensetilfelle går mellom en sky som regner og en som ikke gjør det. Undersiden av skyen er veldig mørk, men regnet har ennå ikke sluppet taket. Et dette er sugende eller dumpende sky?

I de fleste tilfeller er svaret at skyen fortsatt suger luften til seg. Det som imidlertid er vanskelig å avgjøre, er når den vil endre karakter. Det kan skje i løpet av minutter eller timer at den plutselig blir en dumpende sky.

HVILKEN STRATEGI? Hva er så egentlig den spesifikke karakteristiken til en regnsky og hva er vår fordel?

Det første du må gjøre er at ta for deg en seilermyte om regnende skyer. Strategier rundt skyer blir ofte gjort ved at man trekker pa-

SKYER MED REGN: Skyer som gir fra seg regn bringer også med seg kaldluft som blir dumpet ned på sjøen, og denne vinden gir vindkantringer som man kan dra stor nytte av på en regattabane.

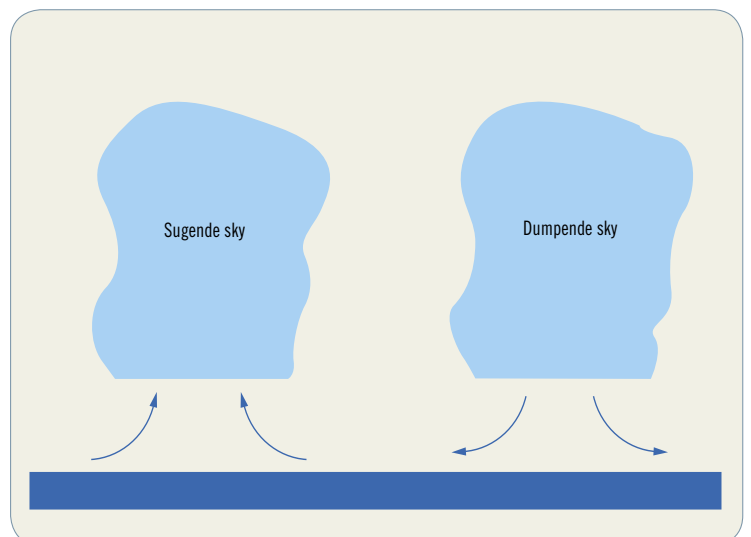
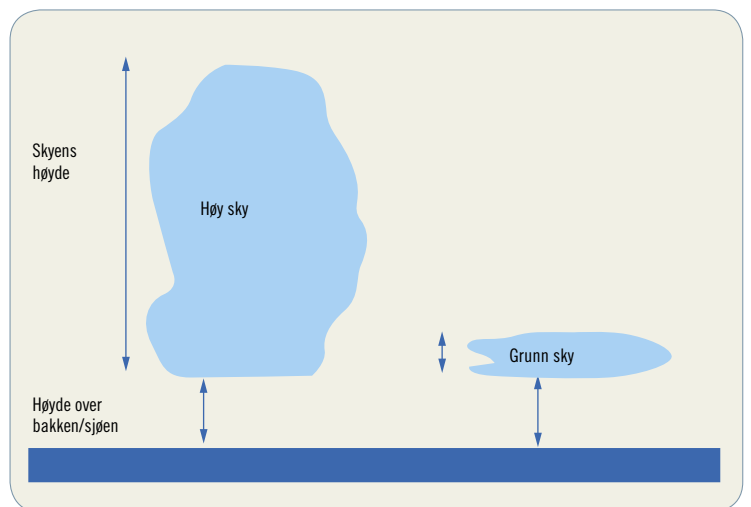
ralleller mellom en sky og et lite lavtrykk. Dette kan matematisk sett bevises å være helt feil, men det blir for omfattende å ta for seg i denne artikkelen. Hvis man legger strategien sin etter en slik tankegang, blir selvfølgelig også den helt gal.

Når vi ser på hvordan en dumpende sky faktisk fungerer, er det veldig enkelt å forstå hvordan den påvirker overflatevinden. En dumpende sky fungerer akkurat som en støvsuger satt i revers: Den blåser ut luft til alle sider av skyen. Vinden vil påvirke den normale overflatevinden og gi et spesifikt vindmønster rundt skyen.

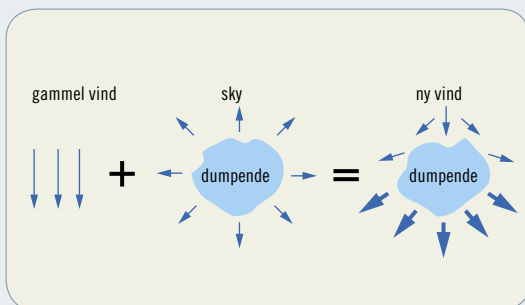
La oss kombinere den normale overflatevinden med den vinden som blir pumpet ned av skyen. På noen steder er vinden på overflaten og vinden fra skyen på linje med hverandre, og på andre steder går de motsatt vei. Ved å slå sammen ▶

▼ **A: PÅVIRKER SKYENE SEILVINDEN VÅR?** Skyen til venstre er mye høyere enn avstanden mellom vannet og skyens underside. Det indikerer at skyen kommer til å influere seilvinden din. Skyen til høyre er så grunn at den sannsynligvis vil ha liten eller ingen påvirkning på vinden.

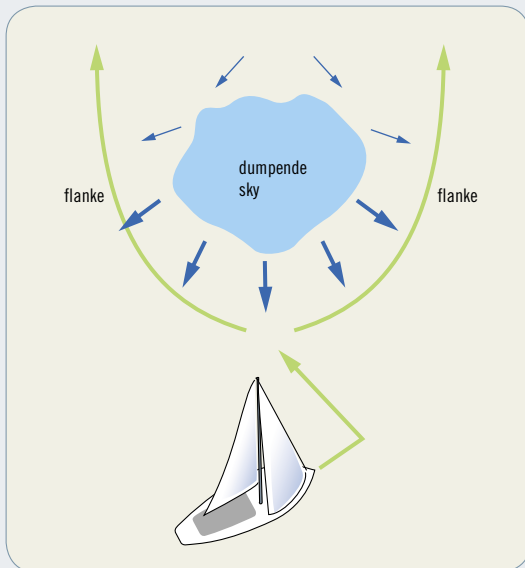
▼▼ **B: TO TYPER SKYER:** Det er to typer av skyer: De som dumper vind og de som suger vind. Den første typen slipper vind ned til overflaten, mens den andre suger vinden opp i skyen.

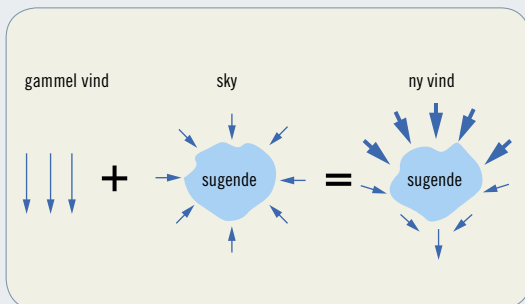
► **C: PÅVIRKNING FRA DEN DUMPENDE SKYEN:** Hvis du legger til påvirkningen fra skyen til den normale vinden blir den nye vinden i forkant av skyen forsterket, litt sterkere vind på sidene og lettere vind bak skyen. På sidene av skyen endrer imidlertid vinden retning.

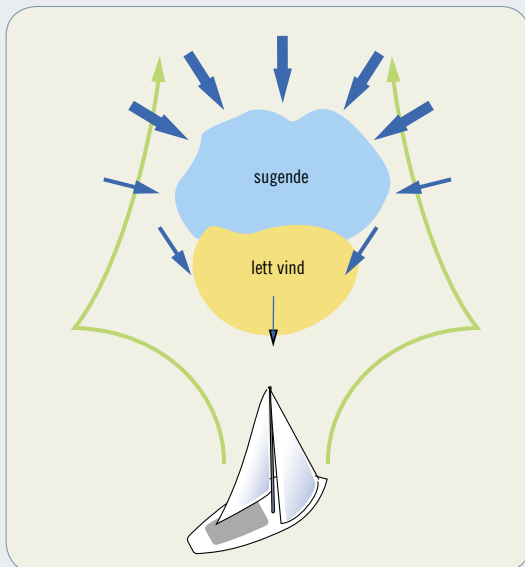
► **D: STRATEGI FOR EN DUMPENDE SKY:** For å dra maksimal fordel av en dumpende sky, vil du først komme deg i forkant av skyen for å få med de sterke vindene der, for så å benytte deg av løftet ute på siden. Kom for all del ikke inn i de lette vindene bak skyen.

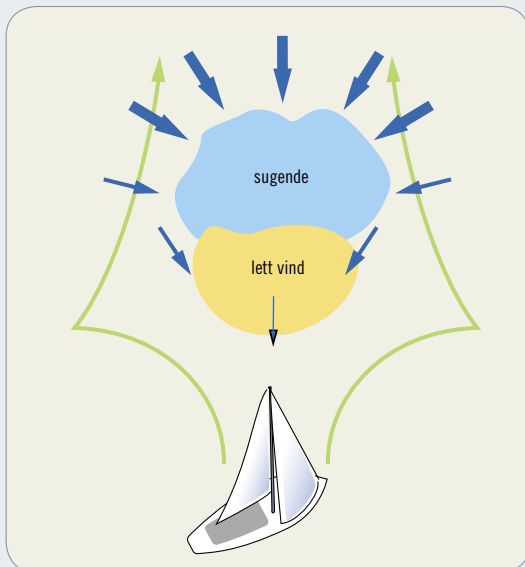
► **E: PÅVIRKNING FRA EN SUGENDE SKY:** Hvis du legger til påvirkningen fra en sugende sky til den normale vinden vil den nye vinden minske i forkant av skyen. På sidene endrer den retning og blir litt sterkere, mens bak skyen blir vinden sterkere.

► **F: STRATEGI FOR EN SUGENDE SKY:** Det er avgjørende å unngå de lette vindene foran skyen. Deretter må vi gå for de sterkere vindene på sidene og bak skyen.

►► **G: STRATEGI FOR EN BEVEGENDE SKY:** Når en sky beveger seg i vinden som er mer høyrevridde enn overflatevinden, blir bildet asymmetrisk og du får bare én side som er favorisert. Nøkkelen er å unngå den lette vinden som ligger igjen i skyens kjølvann.

vinden fra skyen med den normale vinden, får du det rette vindsystemet rundt skyen. (fig. C)

Det er slik du vil oppleve det på vannet. I forkant av skyen blåser vinden fra skyen og den normale overflatevinden i samme retning, og de to vil dermed forsterke hverandre. Bak skyen skjer akkurat det motsatte: Vindene vil jobbe mot hverandre og gi lettere vinder.

På sidene av skyen er vinden fra skyen neste vinkelrett på overflatevinden og resultatet blir et stort vindskift.

Strategien blir å ta fordelene av den sterkere vinden i forkant av skyen og vindskiftet på sidene, men du må for all del unngå å havne i de lette vindene bak skyen. (fig. D)

Det som er interessant her, er at det ikke betyr noe hvilken side av skyen du velger. Det er like mye vind og skift på begge sider av den.

SUGENDE SKYER. Sugende skyer har akkurat den motsatte effekten som en dumpende sky. (fig. E)

Foran skyen vil den normale vinden og vinden fra skyen kjempe mot hverandre. Resultatet er et lettvindsområde foran skyen, mens bak skyen skjer det stikk motsatte og det gir sterkere overflatevind.

På sidene av skyen vil du få et vindskift i forhold til den normale vinden – og litt sterkere vind.

Resultatet er at det er mest interessant for deg å være på sidene og bak skyen for å dra fordel av skyen.

Erfaringsmessig er det et mye større område med lett vind i forbindelse med en sugende sky enn med en dumpende sky. I tillegg til lettvindsområdet foran skyen er

det også ofte veldig stille under selve skyen. Dette gjelder spesielt i forbindelse med store skyer.

Det er også slik at vinden fra en sugende sky ikke forsterker vinden like mye som fra en dumpende sky. Den kalde luften som kommer ned fra en dumpende sky kan ofte føre til ustabil kastevind. I en sugende sky er prosessen mye mindre voldelig.

Når det kommer til strategi, vil det være kritisk å unngå de lette vindene og heller søke til sidene og bak skyen. Igjen ser du at det ikke er noen forskjell på hvilken side av skyen du velger. (fig. F)

AVANSERTE STRATEGIER. I eksemplene ovenfor har jeg forenklet situasjonen ved å anta at skyene ikke beveger seg – men det gjør de jo.

Fordi vinden i de øvre luftlagene stort sett ikke blåser i samme retning som overflatevinden, beveger ikke skyene seg i linje med overflatevinden.

Vinden i toppen av skyen kan være mer venstre- eller høyrevridd i forhold til overflatevinden. Det endrer seg fra dag til dag, så derfor må du vurdere hver enkelt sky for å finne ut hvordan de beveger seg i forhold til overflatevinden.

I dette eksempelet vil vi si at vindens retning i skyens høyde er mer til høyre enn overflatevinden, og vi ser at den regnende skyen nærmer seg sakte. Ettersom du skal rett mot vinden, må du spørre deg selv hvilken side av skyen det er best å passere på – eller om det ikke spiller noen rolle?

Målet ditt vil være å bruke de sterkere vindene rundt skyen og samtidig unngå stillebeltet i bakkant av den. Ettersom skyen beveger seg blir det et ganske stort område bak skyen som inneholder lite vind. (fig. G)

Det vil ikke være særlig lurt strategisk sett å krysse dette vindløse beltet. Det er bedre å velge den venstre siden av skyen. Det betyr at du må passere foran skyen på styrbord halser for så å slå for å være så nær kanten på skyen som mulig. Dermed drar du fordel av de sterkere vindene og vindskiftet som skyen skaper. Når du har passert skyen, får du igjen de normale vindene. ■

